הגדה של פסח

לשנת תש"ח

קיבוץ השומר הצעיר מרחביה

הציבור שר:

מה יפית האָביב
בשדה, באָחו,
הציצים יפרחו —
צהלת חיים סביב,
מה יפית האָביב,
מה נעמת האָביב.

מה יפית העולם,
ים דגן פּתוח
יך גלים ברוח
ומאירים פני האגם,
מה יפית העולם,
מה נעמת העולם.

על הפּריחה אשר לא תמה,
על שפע, זה גָאה ביום רעה
וַישק שׂדותינו חן עוד לא היה:

על אהבה אשר הניבה
כל שׂדה־עמל רמוּס, כל עץ חָרוּך —
על אוֹמץ ששגשג: ברוּך! ברוּך!

הוֹ לבלבי, אַרצי, ואביביךְ
אַל ישבתוּ לָעד! כרוֹב אֶבלי,
כפלים שאי פּרחך! כפלים שלי!

הננו מוכנים ומזומנים לסַפר ביציאַת־מצרים, מעבדות לחרות, מִשְׁעַבוד לגאולה. כי גם אָנו יצאנו מבית עבדים, מִגִיא־הריגה ומשכול הכליון, למען בנות בית בל־ימוט לנו ולבנינו אחרינו, למען הקם מולדת לנידחי־ישראל על אדמתם.

ואף אם קמו עלינו זדים ובוגדי בגד, המתנכלים לנו ולביתנו, הזוממים להצמית שארית תקוותנו ולהכרית מארץ מפעלנו — אנו נוסיף לקדש את מועד החרות בבית הזה, אנו ובנינו ובני־בנינו עד עולם.

על־כן ניחד לילה זה מכל הלילות ונרבה לספר בו על יציאַת מצרים, סמל התקוָה לגאולה כי תבוא, לעם כי יקום, לחרות כי תיכון.

הא לחמא עניא

די אכלו אֲבהתנא בְּאַרעא דמצרים
כל דכפין — ייתי וייכול!
כל דצריך — ייתי ויִפסח!

השתא עמנו בידי צר — לשנה הבאה
בארץ־ישראל

השתא עבדי — לשנה הבאה
בני־חוֹרין

שירת יחיד: הא לחמא...

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שעשינו את כל השולחנות שולחן אחד ושבת אחים גם יחד אנו מסובים, אבות ובנים, הורים וילדיהם ?

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שעשינו את כל הסיפורים, סיפור אחד ואת כל השירים שיר אחד, כולו זכר ליציאַת מצרים ?

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שאָנו מסובים כולנו כשנשקנו בידנו, שאָנו אוחזים בשלח יומם וליל ואיננו מרפים ממנו אפילו ביום חג ומועד ?

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שאָנו חוגגים את חג החרות בעוד קול רעמי כלי־משחית עולה באָזנינו ומשבית שמחתנו ?

הציבור שר:

עבדים היינו — עתה בני־חורין...

עבדים היינו לפרעה במצרים ויעבידנו בפרך וניבן לו ערי־מסכנות, את פתום ואת רעמסס. ונגאל משם ונעבור־ים בחרבה וארבעים שנה נדדנו במדבר ונבוא אל ארצנו.

ואלו לא יצאו אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני־בנינו, משועבדים היינו לפרעה במצרים, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח.

הציבור שר:
בצאת ישראל ממצרים,
בית־יעקב מעם לועז;
היתה יהודה לקׇדשו, ישראל ממשלותיו.
הים ראה וינס, הירדן יסוב לאָחור.

במתי־מעט ירדו אבותינו מצרימה. ויהיו לגוי גדול ועצום. ובני־ישראל פרו ורבו וישרצו וירבו ויעצמו מאוד, מאוד ותמלא הארץ אותם.

ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף ויאמר אל עמו: הנה עם בני־ישראל רב ועצום ממנו. הבה נתחכמה לו פן ירבה. וימררו את חייהם בעבודה קשה.

ויצו פרעה: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו!

ויאנחו בני ישראל ותעל שועתם מן־העבודה וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ.

היו ישראל מקוששים את הקש במדבר ורומ־סים בחומר ובקש. היה הקש נוקב את עקביהם והדם מתבוסס בחומר. והיו המצרים מחנקים את ישראל בקירות הבתים לבניין והיו צועקים מתוך הבניין. והיו בנות־ישראל נוטלות בניהן וטומנות אותם במחלות. וכיון שמרגישים בהם המצרים — באים להרגם ונעשה להם נס ונבלעים בקרקע. ומביאים המצרים שורים, וחורשים על גבם, ולאחר שהולכים — היו מבצבצים והולכים כעשב־השדה, וכיון שמתגד־לים, באים עדרים, עדרים לבתיהם.

ויהי בימים ההם, ויגדל משה ויצא אל אחיו, וירא בסבלותם. ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כוהן מדין, וינהג את הצאן אחר המדבר. וירא מלאך ד׳ אליו בלבת־אש, מתוך הסנה ויאמר: ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו, כי ידעתי את מכאוביו.

ועתה לך בוא מצרימה, אל הנענים ואל הנדכאים ואמרת להם כי עבדים הם, והם לא יבינו, כי אמללים הם, והם לא ידעו, וכי גדול ענים וגדולים מכאובותיהם ונורא לחצם, והם לא יאמינו. ופקחת עיניהם בחוזק־יד על כל לחצם ועל כל ענים וגאַלת אותם.

ועם רב יימשך מקרב אחיך, אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך ומקרב כל העם מסביב, אשר רע ומר להם. היית לאב המון אדם־רב, ולראש שבטיו ועשית מן התולעים — אדם ומן האדם — עם ומעפרות־חול — ארץ.

פתע פתאום יתנער דור עזוז וגיבור,
דור גיבור־מלחמה
ועיניהם ברקים ופניהם להבים —
וידיהם לחרבות!
והרעימו אדירים בקולם, קול ששים רבבה,
קול קורע הסערה ובנהמת המדבר הזועף יתחרה
וסביבם נסערה, וסביבם נזעמה.
הם קוראים: „אנחנו גיבורים!
דור אחרון לשעבוד וראשון לגאולה אנחנו!
ידנו, לבדה, ידנו החזקה,
את כובד העול מעל גאון צוארנו פרקה.
ונזקוף ראשנו שמימה ויצרו בעינינו —
ונערוק למדבר ונאמר לציה „אמנו"!
על ראשי הצורים בין מפלשי עבים
שתינו ממקורו הדרור עם כל נשרי שמים —
ומי אדון לנו?!

גם עתה — אם סגר עלינו מדברו אל נקם,
כמעט נגע בנו שיר עזוז ומרי — ונקם!
לחרבות! לרמחים! התאחדו! הימינו!
על אף השמים והמתם — הננו ועלינו —
בסערה!"
„הננו ועלינו!

אם אסף האל מעמנו את ידיו
וארונו ממקומו לא ימוש —
נעל־נא איפוא בלעדיו!
ותחת עין זעמו, לברק חמת מבטו,
נרד לפנינו תועפות ההרים האלה,
ופנים נתראה באויב החמוש!

האֲזינו!
הסערה גם־היא קוראת לנו: „ההינו!
לחרבות! לרמחים! יתפרקו ההרים, ישתברו הגבעות,
או יפלו פגרינו חמרים־חמרים —
הננו ועלינו ההרה!" — — —

אנחנו לשלום ואַתם לקרב,
אנחנו המעטים ואתכם עם רב —
הו, דעו לכם, זדים, עוד כוח אתנו
לעמוד על נפשנו וחצינו נאמנו!
צדקנו — עוזנו, ולא נזוז מזה עד עולם!

כל אבן־גיא תעיד, כל תל יתן אות,
כי לנו מקדם הארץ הזאת.
כל כוכבי שמים יספרו את קורות
בריתנו, כאֲבנו לה דורות על דורות
ועתה כי שבנו עד הלום לא נזוז מזה!

אנו עולים ושרים, על חרבות ופגרים
אנו פוסעים ועוברים... ובאור ובחשכה
וביודעים ובלא יודעים את־הדרך נלכה —
אנו עולים ושרים!

פרא דרך ההר, תועה ומלא מכשולים
ראשו טמון בערפל ומי ישורנו?
ואם יודעים אנחנו אשר לא נגיענו
אנו עולים!

על ההר, ראש ההר — שם דרור באין מצרים
ונמשכים הלבבות, העיניים נשואות:
ומתפרצות לחפשי, חודרות שחקים התרועות
אנו שרים!

על חרבות ופגרים! דלולי און וחולים
אנו נופלים וקמים, קוראים נואש וגוברים
על פגרינו אנחנו אנו פוסעים ועוברים
אנו שרים ועולים!...

(הציבור שר את הבית הראשון)

זכור את היום הזה אשר יצאתם בו ממצרים מבית עבדים, כי בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. לא אבותינו בלבד, אף אנו נגאלנו עמהם. כי בכל דור ודור עולה זעקת ישראל ושועת־העשוקים תחת יד משעבדיהם, ובכל דור ודור יחמר חרונם לפרוק עול. ובכל דור ודור תפרח תקוַת אביב חדש, חיים חדשים, תקות השחרור והתחייה.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו ואָנו נצלִים מידם.

כי אש קוטלת והורסת שולחה בנו ויחרדו מוסדות הארץ
מהד קולות הנפץ ורעם כלי המשחית למיניהם!

כי צוררים־מדיחים ובני בליעל מוסתים, רודפי בצע ושכירי
חרב, צבועים־מתחסדים וכוחות אופל מתבל כולה, חברו
יחדיו להלום בכל כוח מחצם האכזר על נשמת מפעלנו
הנאפד בטהרה ובגבורה:

כי היתה לנו כל הארץ — חזית,
וכל דרך ושביל בה — פח יקוש.

ויתאַזר העָם היושב בציון בהמוניו, נער וזקן, גבר ואשה,
ויחגרו איש איש זינו ויעמדו בפרץ. וישיבו
לתוקף מלחמה שערה ואף פרצו השער ויפליגו בעוז רוחם
הרחק לתוך עורף האויב וישיבו לו כגמולו.

ויכתב דף חדש בתולדות האומה הנאבקת על חרותה, דף
מזהיר בהודו ונאדר בגבורתו.

ומעללי הגבורה העילאית של נערי ישראל בציון הולכים
ונחרתים בדם לבבם הנשפך בקרבות המגן מדי
יום ביומו ומדי ליל בלילו.

הה, מי יתן ויאָצר גם יגונכם הגדול
בחיק העולם כולו,
ורווּ ממנו ערבות שמים וערבות שׂדי.
כוכבים ודשאים
וחי בהם, ויפעמם, ונושן והתחדש עמם
וכמוהם ייבול וישוב וייפרח
ובלא־שם ובלא דמות ובלא ארץ מולדת
לעד חמסכם עד דור אחרון יעמוד,
ובלא קול ודברים אל השאול ואל השמים יצעק
ויעכב את גאולת העולם:
ובזרוח לקץ הימים שמש רמייה של־צדקת שוא
על קברי חלליכם,
ונס החנופה, חמוץ דמיכם בחוצפה כלפי שמים
על־ראשי זבחיכם יתנופף,
וחותם־אלוהים המזויף חרות על־הנס
את־עיני השמש ינקר,
ומחול רגל גאוָה ותרועת חג־השקר יזעזעו
את־עצמותיכם הקדושות בקבר —
ורעד זוהר הרקיע וקדר פתאום ביגונכם,
ונהפך השמש לכתם דמכם הנקי,
אות קין על מצח העולם ואות כשלון
לזרוע אלוהים השבורה,
וכוכב אל־כוכב יחרד: הנה השקר הנורא!
הנה היגון הגדול!

שירת יחיד:

מי יתן

ראשי מים ועיני מקור דמעה

ואבכה יומם ולילה

את חללי בת־עמי

נזכור את מאות הנשמות הטהורות של אחינו ואחיותינו הנאמנים והאמי־צים, אנשי העבודה והשלום, אשר חירפו נפשם על כבוד ישראל ועל אדמת ישראל.

נזכור את מגינינו הגיבורים, אשר נפלו בדרכים ובישובים, בעמדות־המגן ובקצוי־הכרך, בליווי שיירות ובהגנת הספר, על חומות ירושלים ובאָרחוֹת הנגב והגליל והעמק — מעטים נגד רבים, כשמזימת השטן בולמת כוחם.

יזכור עם ישראל ויתברך בזרעו ויאבל על זיו העלומים וחמדת הגבורה וקדושת הרצון ומסירות הנפש, אשר ניספו במערכה הכבדה.

אַל ישקוט ואַל ינחם עד בוא יום הגאולה השלמה, עדי יתקבצו וישובו כל נידחי ישראל וישבו לבטח בארצם.

אַל־נא תאמר: „הנה דרכי האחרונה,
את אור היום הסתירו שמי הענָנה".
זה יום נכספנו לו עוד יעל ויבוא,
ומצעדנו עוד ירעים:
אנחנו פה!

מארץ התמר עד ירכתי כפוֹרים,
אנחנו פה — במכאובות ויסורים,
ובאשר טיפּת־דמנו שם נגרה,
הלא ינוּב עוד עוז־רוחנו בגבורה.

עמוד השחר על יומנו אור יהל,
עם הצורר יחלוף תמוֹלנו כמו צל,
אַךְ אם חלילה, יאַחר לבוא האור —
כמו סיסמה יהא השיר מדור לדור.

בכתב הדם והעופרת הוא נכתב,
הוא לא שירת צפּור הדרור והמרחב,
כי בין קירות נופלים שרוהוּ כל העם,
יחדיו שרוהוּ ונַגנים בידם.

על־כן אַל־נא תאמר: „דרכי האחרונה,
את אור היום הסתירו שמי הענָנה".
זה יום נכספנו לו עוד יעל ויבוא,
ומצעדנו עוד ירעים:
אנחנו פה!

לְמען ציון

לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט,
עד יצא כנוגה צדקה וישועתה כלפיד יבער.
וראו גויים צדקך וכל מלכים כבודך.
לא יאמר לָך עוד: עזובה,
ולארצךָ לא יאמר עוד: שממה!

על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים,
כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו.
אַל דמי לכם ואַל תתנו דמי לו,
עד יכוֹנן ועד ישים את ירושלים
תהילה בארץ.

נשבע ד׳ בימינוֹ ובזרוע עוּזוֹ:
אם אתן את דגנך עוד מאכל לאויביךָ;
ואם ישתוּ בני־נכר תירושך, אשר יגעת בו.
כי מאספיו יאכלוהו ומקבציו ישתוהו.

הציבור שר:

מסביב יהום הסער,
אך ראשנו לא ישח,
לפקודה תמיד אנחנו, תמיד,
אנו אנו הפלמַח.

ממתולה עד הנגב,
מן הים עד המדבר —
כל בחור וטוב לנשק,
כל בחור על המשמר.

נתיב לנשר בשמים,
שביל לפרא בין הרים —
מול אויב דרכנו יעל,
בין נקרות ובין צורים.

ראשונים תמיד אנחנו,
לאור היום ובמחשך —
לפקודה תמיד אנחנו, תמיד,
אנו אנו הפלמַח.

כִּי הנה אויבך יהמיון ושונאיך נשאו ראש. על עמך יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך. אמרו: לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד. כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרותו: אהלי אדום וישמעאלים, מואָב והגרים.

עשה להם כמדין, כסיסרא, כיבין בנחל קישון. שיתמו כגלגל, כקש לפני רוח. מלא פניהם קלון. יבושו ויבהלו עדי־עד ויחפרו ויאבדו.

בפרוע פרעות בישראל, בהתנדב עם.

חדלו ארחות והולכי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות. חדלו פרזון בישראל חדלו. אז ירדו לשערים עם. נלחמו על מי מגידו. נחל קישון גרפם נחל קדומים נחל קישון.

שפוך חמתך על הגויים

אשר רצחוך ועל הממלכות אשר זנחוך,
אשר הבטחותיהם — רמייה והכרזותיהם
— כזב וכל מעשיהם כחש ומעל!

לעומד על דמי —
אַל דמי!
יפקדוהו לילי ויומי,
ישפטוהו יומי לילי,
כי בירך על שואת עוללי.
כי ירד לחיי עד תומי,
אַל דמי
לעומד על דמי.

לרוחץ יתומי
בדמעי
ונוקה מחטאת — אַל דמי,
ירדפוהו קיצו וחָרפו
ונשימת חללי בערפו
ויוכח בזכרי ושמעי.
לעומד על דמי —
אַל דמי!

למכרית מעמי
את אמי
על חופי וימי — אַל דמי!
תבואהו בשורת שחפו
על אָבדן לו ימו וחופו,
ויזעק לפודה ואין־מי.
אַל דמי
לעומד על דמי.

לכולא פעמי
בקומי
לגונן מקמי — אַל דמי!
ידבקו פעמיו אל אָרחו,
מנקמת קום־קמיו בברחו,
מדפק על חסדי גרדומי.
לעומד על דמי —
אַל דמי!

למשסה בדומי
בני דמי
למוטט הדומי — אַל דמי!
עד קלונים יבעירוהו כסדום,
עד יפול על חייו וידום,
עת מדם יאדים זעמי —
אַל דמי
לעומד על דמי!

תן, אלוהי, בנו כוח הסבל,
תננו היום ימינךָ ביום־דין,
כי אָנו חזקנו מצער ואבל,
לבנו השחם, הצור העדין.

תן, אלוהי, בנו עין זוכרת:
ראות את הכל ודבר לא למחות.
ובעת תזמר קינתה העופרת
יהיה לבבנו שקט, כאחות.

תן, ובמחבא החזה והנשם
יסוגו עד גבול כל אותות הנקם.
תנה, וברכנו כאָז על הגשם,
ישוב אל שדותינו ויהא מיניקם — —

בת יונים הומייה
בת יונים בהירה
נחתני בים
על כנפי הסירה
ותוליכני
לארץ הבחירה.

הוי, אמרו הגלים,
הדגים במצולה,
איך אָבוא בשערי
ארץ הסגולה,
ומפתחי שבור,
והדלת נעולה?

אין קול ואין עונה
ויונה עם נער
עדיין מתדפקים
על דלת השער.

מַה פשר גלים הצפים כגויות
מה אות הענן הרומז כמפרשׂ ?
— מים אלי ים מפליגות אניות
הלילה אֹרחם הוא, דגלם הוא הרז...

ולָמה הלב לנתיבם כה שואל ?
ואֵיכה הלחש יגיע עדי ?
— אַחיך אנחנו. גולי ישראל
שנוּאי כל אנוֹש ורדוּפי אֵל שדי.

הן פה המולדת ופה הוא החוף
ולמה באֵלם קולכם כה ייעף,
— לתהום ירחיקונו הרחק ודחוף
עבדי גורלנו, שכירי היגון...

ולָמה באֵלם קולכם כה ייעף,
וחורים הפנים כנרות של שעוָה ?
— מיטב אנשינו אָכל הרעב,
אָח מת, אַחַר מת בגלים כבר טבע.

ואֵיכה באוֹפל תשובו לנדוד
ואָנה ינוּע אוֹרכם הקטן ?
— אנחנו חָגים בזמנים, בדורות
אנחנו צפים לסימן כי יותן !

בֵּיתִי עולה באֵש.
מגוֹר מעברים
בכל אשר תפנה —
נבל באלף דיוקן.
איך רמת עד מאוֹד,
בצער ובזוֹקן,
הטרף הניצחי מגזע
העברים!

סבוּךְ משטמות —
כמרגמות־מצור,
סבבוּךְ אכזבות —
כמו יער לגדע,
אך לא לךָ כרת!
על כן אני יודע,
אַתה, ושוּב אַתה תצו עוד:
יהי אור!

היתה עלי יד ד׳ ויוציאני ברוח ד׳ ויניחני
בתוך הבקעה והיא מלאה עצמות.
והעבירני עליהם סביב סביב והנה רבות מאוד
על פני הבקעה והנה יבשות מאוד. ויאמר אלי
בן־אדם, התחיינה העצמות האלה? וָאוֹמר ד׳
אלוהי, אַתה ידעת! ויאמר אלי הנבא על
העצמות האלה ואמרת אליהם: העצמות
היבשות, שמעו דבר ד׳: כה אָמר ד׳ אלוהי
לעצמות האלה, הנה אני מביא בכם רוח וחייתם
ונתתי עליכם גידים והעליתי עליכם בשר
וקרמתי עליכם עור ונתתי בכם רוח וחייתם.
ונבאתי כאשר צויתי, ויהי קול כהנבאי, והנה
רעש, ותקרבו העצמות, עצם אל עצמו, וראיתי
והנה עליהם גידים ובשר עלה ויקרם עליהם
עור מלמעלה ורוח אין בהם. ויאמר אלי: הנבא
אל הרוח, הנבא בן־אדם ואָמרת אל הרוח:
כה אמר ד׳ אלוהי: מארבע רוחות בואי הרוח
ופחי בהרוגים האלה ויחיו. והנבאתי כאשר צִוָני
ותבוא בהם הרוח ויחיו ויעמדו על רגליהם, חַיִל
גדול מאוד מאוד. ויאמר אלי: העצמות האלה,
כל בית־ישראל המה הנה אומרים: יבשו
עצמותינו ואָבדה תקותנו, נגזרנו לנו. לכן הנבא
ואמרת אליהם: כה אמר ד׳ אלוהי: הנה אני
פותח את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם
עמי והבאתי אתכם אל אדמת ישראל, ונתתי
רוחי בכם וחייתם והנחתי אתכם על אדמתכם.

ארץ! פתחי זרועות ערבותיך לצמאי־
אדמה ועמקיך והרריך לצמאי־
גאולה. כי אפפונו מחשכים ומזימות סגרו
עלינו, השיגונו בין־המצרים. יקשו אויבים
לנו ומרצחים יארבו מאחרי כל סלע והר.
עמים הפקירונו לזדים ובן־המשחית הרחיב
הפרץ.

שאלי, מולדת, לשלום גוליך, הנישאים
בטלטלה על פני ימים, כי תמול
היו בשעריך, מנגד ראוּך ואליך טרם באו.

הרעיפי, מולדת טללי ניחומים לבניך
הנוֹעזים, אשר למענך נפשם
ישליכו מנגד, מרגבים הצמיחי להם חיים
ומתחושת החרות — עוֹז ואיל!

שובי שבותנו כאפיקים בנגב ונקרע לך
את גזירת הזדון אשר גזרה
על השממה לקדשה, ואת המזימה אשר
תאמר להחניקנו — נ פ ר!

הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי ארץ, בם עיור ופיסח, הרה ויולדת יחדיו. קהל גדול ישובו הנה. בבכי יבואו ובתחנונים אובילם. אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר לא יכשלו בה. אז תשמח בתולה במחול ובחורים וזקנים יחדיו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם.

כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים, שאי סביב עיניך וראי: כולם נקבצו באו לך: בניך מרחוק יבואו ובנותיך על צד תאמנה. אז תראי ונהרת ופחד ורחב לבבך. מי־אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהן. כי לי איים יקוו ואניות תרשיש להביא בניך מרחוק. ופתחו שעריך תמיד, יומם ולילה לא יסגרו.

הנה ימים באים

וניגש חורש בקוצר ודורך ענבים במושך
הזרע והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות
תתמוגגנה ושבתי את שבות עמי ישראל
ובנו ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים
ושתו את יינם, ועשו גנות ואָכלו את
פריהם,
ונטעתים על אדמתם ולא ינתשו עוד
מעל אדמתם.

נ ב ר ך

על הגפן ועל פרי־הגפן

ועל ארץ חמדה טובה ורחבה

לאכול מפריה ולשבוע מטובה

ואם גם צרים ומתכחשים סבונו גם סבבונו

נברך על שניתן לנו לחוג את מועד

החרות גם עתה, עת החרות

הנכספת נתונה בכף הקלע.

ובאה לציון גאולה
ולירושלים פדות

וכן נגיע למועדים ולרגלים הבאים

לקראתנו בשלום, שמחים בבנין וששים

בעבודה ונשיר ש י ר ח ד ש על גאולתנו

ועל פדות נפשנו.

ח ס ל

סדר פסח במצור

יהי רצון ויהי כוח ונזכה לסדר אותו

לשנה הבאה בירושלים החפשית

ובארץ-ישראל הפדויה.

דפוס השומר הצעיר, מרחביה